

۵۱ درصد اصناف معاف از مالیات هستند

صفحه ۸

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی، صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان

فصل جدید از پدیده‌های جنگ
روایت سال‌های جنگ

شماره مسلسل ۴۲۷۹
دوشنبه ۳۰ مرداد ۱۴۰۲
۴ مهر ۱۴۴۵
۲۱ آگوست ۲۰۲۳
شماره ۳۹۴۱

کودتای شبه علم

دفاع یک استاد حقوق از کودتای پهلوی علیه دولت ملی مصدق و سقوط یک پروژه سیاسی

صفحه ۲

www.fir | Mon | 21 Aug 2023 | vol.15

نسخه با کیفیت ۳ فیلم که در جشنواره‌های خارجی حضور داشتند، در فضای مجازی لورفت

مرگ سینمایی خودخواسته

دکتر طهرانچی در نشست رونمایی سامانه «حسابیار» دانشگاه آزاد: یکپارچه‌سازی اطلاعات مالی در راستای شفافیت است

رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»: رشته‌های تخصصی پزشکی به ۸ عنوان می‌رسد

حکم ضارب آمر به معروف شیراز صادر شد، این ماجرا می‌تواند شاکی دیگری هم داشته باشد

دوربین همدار بسته نارنجستان قوام شیراز چه می‌گوید؟

بازداشت - ۲

یک بام و دو هوای وزارت بهداشت با اسم رمز مناطق محروم

تا ۳۰ درصد ورودی‌های رشته‌های پزشکی عمومی، دستیاری تخصصی پزشکی و سایر رشته‌های گروه پزشکی را از طریق جذب دانشجوی بومی با اولویت مناطق محروم پذیرش نماید. این قانون طی مسایلان گذشته به صورت ناقص اجرا شده و به علو میانگین پذیرش دانشجوی پزشکی عمومی کمتر از ۷ درصد بوده است.

تخلف از افزایش ظرفیت پذیرش پزشک متعهد خدمت در مناطق محروم

سهل انگاری وزارت بهداشت و عدم پیگیری کمیسیون بهداشت مجلس در خصوص اجرای قانون برقراری عدالت آموزشی در سال‌های گذشته، موجب تشدید نیاز به پزشک در مناطق محروم شده است. در همین راستا شورای عالی انقلاب فرهنگی در مصوبه‌ای وزارت بهداشت را مکلف به ۴ سال افزایش سالیانه ۲۰ درصدی ظرفیت پزشک عمومی با تعهد خدمت در مناطق مورد نیاز به صورت بومی کرد. علی‌رغم اجرای این مصوبه در سال اول، سازمان سنجش اسامی خیر از کاهش ظرفیت تعهدی در آمار اعلامی وزارت بهداشت برای کنگور ۱۴۰۲ داد که تاکنون با تکذیب وزیر بهداشت همراه بوده است. در روزهای آینده باید دید ظرفیت پذیرش پزشک عمومی در دفترچه انتخاب رشته کنگور ۱۴۰۲ با مجموع ۱۱۵۲۰ نفر مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی همخوانی دارد یا خیر.

به نام منطقه محروم و به کام انحصارطلبان پزشکی

رفتار دوگانه معاونت درمان وزارت بهداشت و کمیسیون بهداشت مجلس شورای اسلامی نتیجه‌ای جز سردرگمی پزشکان جوان نخواهد داشت. چنانچه با گذشت چهار دهه از الزام پزشکان به کسب امتیاز در مناطق محروم، وزارت بهداشت نتوانسته مشکل توزیع پزشکان را در کشور حل کند. تداوم این سیاست انحصاری سوال برانگیز است. با وجود فعالیت غیررسمی هزاران پزشک جوان بدون پروانه در درمانگاه‌های خصوصی کلاتشهرها، به نظر می‌آید کلیدواژه «مناطق محروم» بیشتر از آن که دغدغه مسئولان باشد، اسم رمزی برای تداوم انحصار پزشکان سرمایه‌دار بخش خصوصی بر پزشکان جوان تازه‌فارغ التحصیل باشد.

همزمان با ابلاغ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار در اردیبهشت سال ۱۴۰۱ توسط رئیس جمهور، مجوزهای حوزه سلامت نیز در دستور کار انحصارزدایی دولت قرار گرفت. با این وجود وزارت بهداشت از همان ابتدا همکاری پایینی در شفاف‌سازی فرآیند صدور مجوزهایش داشت که مبتدئاً رئیس جمهور در نظارت ستادی وزارت بهداشت رویه رو برد. یکی از مجوزهایی که رئیسی نسبت به تسهیل آن تاکید کرد، مجوز طبابت بود که با گذشت یک سال از پیگیری‌های وزارت اقتصاد از وزارت بهداشت، همچنان با مقاومت جدی معاونت درمان این وزارتخانه مواجه شده است.

منع پزشکان جوان از طبابت علی‌رغم ایفای تعهدات

در حال حاضر، پزشک جوانی که فارغ التحصیل شده و طرح و تعهداتش را نسبت به دولت انجام داده است، همچنان با مانع کسب امتیاز برای طبابت مواجه است. این اتفاق زمانی عجیب‌تری می‌شود که کشورهای همسایه مثل ترکیه و کشورهای حاشیه خلیج فارس با تسهیل شرایط اخذ مجوز طبابت پزشکان خارجی، به دنبال جذب پزشکان جوان ما هستند اما طبابت همین پزشکان جوان در داخل کشور به بهانه خالی شدن مناطق محروم از پزشک به استمثار کشیده شده است. مخالفان تسهیل مجوز طبابت ادعا می‌دارند که حذف امتیاز برای اخذ پروانه طبابت، توزیع پزشکان در مناطق محروم را دچار مشکل می‌کند و دیگر کسی رغبتی برای طبابت در مناطق محروم نخواهد داشت. این ادعا در حالی است که درصد کمی از پزشکان شاغل در مناطق محروم مشمول این موضوع هستند و عمدتاً پزشکان جوان یا مشغول گذراندن تعهدات خود هستند یا قید مجوز طبابت رازده‌اند و در شهرهای بزرگ زیر دست پزشکان سرمایه‌دار فعالیت می‌کنند.

نکنه قابل توجه این است که راهکار ریشه‌ای جهت حل مشکل توزیع پزشک در مناطق محروم، تخصیص ظرفیت پذیرش پزشکی به سهمیه‌های دارای تعهد بلندمدت خدمت به صورت بومی‌گزینی می‌باشد. طبق قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجویان مصوب سال ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی، وزارت بهداشت موظف بوده است

تقویت همگرایی و عدالت فضایی با کدام ساختار اداری و سیاسی؟

تا حفظ زیست‌بوم محلی توسط ساکنان هر ناحیه و... دراد برمی‌گیرد تا دولت مرکزی به تنهایی طرح و برنامه نبرد و نذود که به تن برخی واحدها گل و گشاد و به تن برخی دیگر تنگ و ناساز نماید و صد البته امور نظامی را در بر نمی‌گیرد به‌ویژه در مناطق نامهمگن. در پرتو پربایی عدالت فضایی، واکنش‌های اعتراضی کمتر به مرکز و پایتخت معطوف خواهد شد و آبادانی منحصر به چند نقطه خاص نخواهد بود که توسعه‌ای چنین نامتوازن و نامیمن بر پایه تمرکز حداکثری را رقم بزند که با دامن زدن به احساس بی‌عدالتی هم‌زمینه‌های واگرایی بیشتر را مهیا کرده و هم‌عرضه مشارکت در همه حوزه‌ها را تنگ کند، به گونه‌ای که اصیل‌ترین هویت‌های فرهنگی سرزمین که وجودشان با تاریخ این سرزمین در آمیخته، با حس طردشدگی و نادیده گرفته شدن بر طبل غیریت و تمایز بکوبند تا جایی که گاهی بخوانند پیوندهای دیرینه خود با متن را گسیخته کنند. نگاه امنیتی به مساله مرکز سیستم اداری و سیاسی تا جایی مفید است که به یکپارچگی ملی و سرزمینی کشور آسیب وارد نشود و نگاهی به پیشینه تاریخی کشور نشان می‌دهد که خللی در این اصل راه پیدا نمی‌کند مگر آنکه اصل همجواری و موقعیت و آمایش سرزمینی را فراموش کنند یا در اثر القاتل‌رسانه‌ای، آموزه‌های آکادمیک مرسوم بدون بنیان و تحلیل و تبلیغات سوء بیگانه اولویت و اهمیت را در مقوله و جایی دیگر از سرزمین بدانند. اما دقیقاً از جایی که این نگاه عنصر فرهنگ و تاریخ را حذف کند تا روایت خود از بازآزادگی و امنیت پایدار را در قالب حفظ محرومیت، کنترل و تعریف کلان پروژه‌ها از مجرای تمرکز و تصمیم‌گیری کانونی و بزرگ‌مقیاسی تهدید یک‌باره عمیق‌تری کند رشته‌های همگرایی با مرکز را سست می‌کند و این تنها به حال تصمیم‌سازان پیرامونی و همجواری مفید می‌افتد که از وجود سرزمینی چند جداره سدکننده مانع سودمی‌برند تا وجود یک جدار یکپارچه در همسایگی خویش. ساماندهی مؤثر فضا نیازمند رویکردی تحولی در مدیریت اداری و سیاسی و بازنگری در مزایا و معایب عدم تمرکز و به‌ویژه تاکید بر کارویژه‌های اقتصادی آن است که به نوعی رقابت سودمند منطقه‌ای و برندسازی از توانمندی‌های بومی و گنجایش خاص هر ناحیه یا منطقه بی‌توجه‌اند و این نیازمندی عمیق از محیط‌شناسی مردم‌شناسی فرهنگی می‌طلبد که ضمن حفظ هویت‌های به هم پیوسته محلی و بومی سرزمینی آنها را بی‌ظنیر و پرافتخار معرفی کند و از دوگانه‌سازی‌های بیشتر در مناسبات مرکز-شهریان ساکنان جلوگیری کند. ساختاری مانند آموزش نیز در اداره متمرکز، ناقص و ناکارآمد است به‌ویژه در ساختار آموزش عالی که نهادهای علمی و آکادمیک محل بروز آن هستند. این نهادها بنا بر نگرش سیستمی باید در خدمت اجزای سیستم و واحدهای تابعه پیرامونی قرار گیرند که بتوانند در طرح مسائل بومی و محلی هر منطقه و یافتن پاسخ‌های درخور در همان سطحی که ایجاد شده‌اند کارآمد و مؤثر باشند. بی‌شک افزودن بر تعداد شوراهای سازوکارهایی دیگر در یک دور باطل که باز همه به مرکز و کانون تصمیم‌ساز ختم شود، چیزی جز هدررفت زمان، امکانات، فرسایش سرمایه انسانی شایسته و متخصص و توانایی دولت مرکزی به موازات گشودن راه ترقی برخی مدیران ناکارآمد و سناوتورها برای کسب موقعیت‌های بهتر نخواهد بود.

همگرایی و حفظ یکپارچگی سرزمینی محور عمده گزینش گونه ساختار سیاسی اداری هر کشور و در پی آن سیاست‌گذاری است. به‌ویژه در کشورهایی با تعدد قومیتی و نکت فرهنگی که سیاست دولت مرکزی تقویت محور اتحاد و همگرایی پیشینه با مرکز است و همین عامل گستره ساختار اداری و سیاسی را رقم می‌زند. بر اساس میزان تمرکز و انحصار امور در دست دولت، پهنه اقتدار بروکراتیک و اعمال قدر ساختار سیاسی نیز گوناگون خواهد بود که آن نیز به نوبه خود اقتصاد، توسعه، محیط زیست و صنعت را متأثر می‌کند. گسترش حوزه‌های اعمال اقتدار دولت در سراسر قلمرو سرزمینی خود در کشورهای متمرکز مانند ایران عمدتاً چالش‌های عدیده‌ای در بحث مدیریت و ساماندهی سیاسی فضا ایجاد کرده که عرض و طول بودن دستگاه اداری بزرگ‌ترین آن بوده است تا جایی که در پی یافتن راهی برای پویایی بیشتر، شوراهای محلی شهری و روستایی در دستور کار قرار گرفت و نه تنها روال کند و ناقص پیشین را اصلاح و پویا نکرد، بلکه بر پیشبرد هرچه آهسته‌تر امور افزود. چالش دیگر تمرکز که شاید کمترین بحران آن باشد، حجم فراینده تقاضای ساکنان واحدهای کوچک تقسیمات کشوری مانند روستا و بخش برای ارتقا به واحدهای بزرگ‌تر است که نه تنها در سطح خرد و بومی آیش‌خور نزاع‌های محلی، رقابت‌های مخرب و تهدید نظم و امنیت عمومی است، بلکه یکی از وعده‌های انتخاباتی همیشگی نامزد‌های انتخابات مجلس در آن حوزه‌ها، فارغ از وظیفه و میزان اختیار قانونی تعریف شده برای نمایندگان است. دلیل نخست خواست‌هایی از این دست می‌تواند تلاش برای رشد و آبادانی این نواحی و اختصاص بودجه بیشتر در این راستا سبب طرح چنین تقاضاهایی باشد که بپایه و خطا هم نیست، اما مهم نوع مواجهه دولت در پاسخ به این تقاضاها و چگونگی ساماندهی فضا است که اگر قرار باشد وضعیت مطلوبی را در رویارویی با چنین وضعیتی پیش روی خود داشته باشد، چیزی جز عدالت فضایی نخواهد بود. فضا در این فهم، افزون بر ویژگی‌های محیط طبیعی و فیزیکی که هر کدام مزیت‌ها و کمبودهای خاص خود را دارند، بر جنبه انسانی و عوامل فرهنگی که گوناگونی نواحی را سبب می‌شود هم‌زمان تاکید دارد تا در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری و مدیریت فضای سرزمینی، نابرابری و فرصت‌ها را به عنوان دو اصل در جهت برقراری عدالت فضایی مدنظر قرار دهد. از این دیدگاه، مدیریت و ساماندهی نیازمند نگرشی سیستمی است که بتواند با در نظر گرفتن پویایی ساختار اداری و کوچک‌سازی و در جهت پدید آمدن توازن کارکردی اش بر میزان اختیار واحدهای محلی و استانی بیفزاید تا هم از تراکم جمعیتی در حال رشد بی‌رویه مناطق به اصطلاح توسعه‌یافته‌تر بکاهد و با شتاب دادن به ساختارهای اداری و خدمت‌رسان روند تخصیص و توزیع امکانات در سطح کشور را اندکی عادلانه‌تر کند. این تفویض اختیار، یاری رساندن به دولت مرکزی در جهت کاستن از بار مسئولیت‌های آن، کاستن از تصدی‌گری کلان، برچیدن مرکز، ارگان‌ها و سازمان‌هایی که بنا بر سبب وجودی و رسالت‌شان باید در دیگر نواحی کشور برپا شوند و نه به اشتباه در مرکز، قطب‌سازی اقتصادی و ایجاد رقابت بنا بر مواهب طبیعی ویژه

رهبری

خونی شدن جنگ شناختی دشمن به برکت مقاومت‌ها و شهادت‌ها

رهبر انقلاب ۲۲ مرداد ماه در دیدار با اعضای ستاد کنگره ملی بزرگداشت ۳۴۰ شهید استان اردبیل حضور یافتند و به بیان سخنرانی پرداختند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در این دیدار، حفظ و تثبیت راه شهدا و انتقال سیره عملی آنان به نسل جوان را وظیفه‌ای مهم خواندند.

رهبر انقلاب اسلامی گفتند: «ما با شهدا معاصر بودیم و جهاد و ایثار و شهادت و گره‌گشایی‌ها و ایستادگی آنان در مقابل قدرت‌ها را دیدیم اما نسل جوان، این موضوع را با وضوح و بدها حتی که ما متوجه شدیم، نمی‌بیند. بنابراین هر یک از علما، روشنفکران، دانشگاهیان و صاحبان مناصب دولتی، باید به تناسب جایگاه خود نقش آفرینی کنند.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، با اشاره به نقشی که مجاهدات شهیدان گشودن گره‌ها و برطرف کردن موانع به‌ویژه در هشت سال دفاع مقدس داشت، تاکید کردند: «راه مقابله با جنگ شناختی، اقتصادی، سیاسی و امنیتی جبهه دشمنان انقلاب اسلامی، استمرار راه شهدا و عمل به درس آنان یعنی مجاهدت، ایستادگی و مقاومت است.» ایشان با استناد به آیات قرآن، به مقام رفیع شهدا و جایگاه آنان در حریم ربوبیت و بهره‌مندی از رزق خاص الهی اشاره کردند و گفتند: «خداوند به خون شهید ارکت می‌دهد کما اینکه به خون شهید پرکت داد. شما ملاحظه کنید، مثلاً فرض کنید شهیدی مثل شهید سلیمانی در راه خدا به شهادت می‌رسد، یک ملت تکان می‌خورد، یک ملت حرکت می‌کند و تمام این خطوط توهمی‌ای که بین آحاد ملت هست به هم می‌ریزد و ملت یکپارچه راه می‌افتد. این برکتی است که خدا به خون شهید داده. بازرتین مثال، خون مطهر اباعبدالله (علیه‌الصلوة والسلام) است.»

رهبر انقلاب اسلامی سابقه علمی اردبیل و ظهور علمای بزرگی همچون محقق اردبیلی از این منطقه را نیز مورد اشاره قرار دادند و تاکید کردند: «شناسنامه واقعی هر منطقه فراتر از حدود جغرافیایی و اقلیم است و بر همین اساس سابقه علمی و جهاد و شهادت مردم اردبیل و همچنین حضور در میدان‌هایی که زمینه‌ساز تجدید حیات ملی شده است، شناسنامه واقعی اردبیل به شمار می‌رود.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای گفتند: «اردبیل از دو جنبه ملی و اسلامی، حق بزرگی بر ملت ایران دارد زیرا «یکپارچگی و وحدت، ایران و همچنین ترویج مذهب اهل بیت علیهم السلام» در ایران، از اردبیل و در دوره صفویه آغاز شد.»

انا لله و انا الیه راجعون

سرکار خانم احمدعلیپور

مصیبت وارده را تسلیت گفته، از درگاه خداوند منان برای آن مرحومه، رحمت و غفران الهی و برای شما و بازماندگان صبر و شکیبایی مسالت می‌نمایم.

روزنامه فرهیختگان